

На постаменту рефлексije

Марија Петричевић: "Огледало иза", Студентски културни центар, Београд, 1996.

Свесна да је читав свет саздан на постаменту рефлексije Марија Петричевић је своју прву песмотворачку књигу "Огледало иза", разврстану у четири оригинално организована циклуса ("У огледалу", "Сенке", "У процени" и "Иза огледала") посветила драматичним обрисима екставертног света, и на тај начин је придружила двема, занета лепо запаженим књигама, Душка Новковића ("Зналац огледала") и Томислава Маринковића ("Сумња у огледало"), које су се на сличан начин бавиле истом проблематиком. Међутим, Марија Петричевић се не задовољава само фактографско-постеским бележењем хиперреалних слика у зрхталог и оболелог света, већ покушава да продре у једну равни више, односно боље речено дубље, да демистификује међуслојеве ирационалних стана људског духа и свести, да зађе иза кулиса - иза огледала. Она је кроз своје структурално-фрагментарне и језичко-редуковане песме показала да је пронашла решење тако што је успоставила флексибилну релацију између језика и оних садржаја наше стварности који је провоцирају.

У својој мисаоној равни поезија Марије Петричевић заснива се на оштријој критичкој компоненти, нарочито када нашу свакодневницу хвата у драматичним променама. Ову тезу најбоље илуструју песме "Ковчи загледи", "Убиство планетина", "Порука", "Спознаја", "Сенке", "Река" и "Прекор огледалу" које и смаграм најбољим остварењима ове обимом невелике књиге... Гледано са психолошког становишта та се

драматика креативно одразила у језику и структури ове песникиње, али је обележена и извесним унутрашњим ломовима. То, свакако, не треба схватити као пад и слабост Маријине песничке индивидуалности, већ као искушење које у неким важним токовима преусмерава поезију.

Чињеница да је Марија Петричевић (1967) рођена у Ђуприји, дакле у родном месту највећег српског надреалисте Душана Матића, није занемарива, јер је и она, попут свог лудициног претходника, песник интелектуалац, што значи да је њена песма, иако је израз доживљаја, пре свега мишљена песма. За њену је песму битно да није пошла за првим доживљајем и да никад није само израз једне импресије. Марија Петричевић групно доживљаје, увек тражи њихове унутрашње везе, студира их, промишља и шире развија. Очигледно је да Марија Петричевић, као мало који млади песник, дуго живи са песмом, она је за њу готова тек онда кад у потпуности изрази све њене немире, кад постане својеврстан образац живота, кад се у њој наталожил епоха, кад се у сваком њеном стиху покрене превратничка енергија, кад се у њој одрази визија нових нагвештаја живота и кад наметне схватање да су људи само творци своје судбине и своје историје. Другим речима, песма Марије Петричевић настоји да на свој начин да неке одговоре на питања о томе шта човек јесте и како постоји; зашто је у њему и око њега све тако како јесте.

Зоран Богнар